

Tutkimus- ja innovaationeuvosto

Kokous 3/2021

Aika: Keskiviikko 16.6.2021 klo 10

Paikka: Teams-kokous

Osallistajat:

pääministeri Sanna Marin (pj.)
tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen
elinkeinoministeri Mika Lintilä
opetusministeri Jussi Saramo

dekaani Peppi Karppinen, Oulun yliopisto
akatemiaprofessori Samuel Kaski, Aalto yliopisto
partner Ilkka Kivimäki, Maki.vc
rehtori-toimitusjohtaja Vesa Taatila, Turun ammattikorkeakoulu
toimitusjohtaja Antti Vasara, VTT Oy

valtiosihteeri Henrik Haapajärvi, valtioneuvoston kanslia
kansliapäällikkö Anita Lehikoinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
pääjohtaja Heikki Mannila, Suomen Akatemia
pääjohtaja Nina Kopola, Business Finland

erityisavustaja Joonas Rahkola, valtioneuvoston kanslia
erityisavustaja Niina Jurva, opetus- ja kulttuuriministeriö
erityisavustaja Markus Ylimaa, opetus- ja kulttuuriministeriö
erityisavustaja Jenny Hasu, työ- ja elinkeinoministeriö
erityisavustaja Lisa Palm, oikeusministeriö

ylivohtaja Ilona Lundström, työ- ja elinkeinoministeriö
johtaja Erja Heikkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö (TIN-valmisteluverkosto)
opetusneuvos Matti Kajaste, opetus- ja kulttuuriministeriö (TIN-valmisteluverkosto)
opetusneuvos Riina Vuorento, opetus- ja kulttuuriministeriö (siht.)
teollisuusneuvos Mikko Huuskonen, työ- ja elinkeinoministeriö (TIN-valmisteluverkosto)
tiedeasiantuntija Antti Pelkonen, valtioneuvoston kanslia (siht.)

professori Kimmo Nuotio, Helsingin yliopisto (asiantuntija)

PÖYTÄKIRJA

1. Kokouksen avaus

Pääministeri Sanna Marin avasi kokouksen klo 10.00 ja totesi kokouksen päätösvaltaiseksi. Hän toivotti tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvisen tervetulleeksi mukaan tutkimus- ja innovaationeuvoston työskentelyyn.

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen asialista.

3. TKI-rahoituksen 4 % BKT-osuus -tavoitteen tilannekuva (liite 1)

Käsittelyn aluksi pääministeri totesi, että 4%:n tavoitteeseen liittyen järjestetään ensi viikolla parlamentaarinen keskustelu, jonka jälkeen on tarkoitus käynnistää parlamentaarinen työ aiheesta.

Aiheesta alustivat kansliapäällikkö Lehikoinen ja osastopäällikkö Lundström. Alustuksissa tuotiin esiin, että Suomi on jäänyt keskeisistä verrokkimaista jälkeen tutkimus- ja kehittämismenojen kehityksessä sekä yksityisten että julkisten menojen osalta. Suomessa sekä yksityinen että julkinen rahoitus on pienentynyt

samaan aikaan. Neljän prosentin tavoitteen saavuttaminen edellyttää merkittäviä lisäpanostuksia. Julkisen T&K-rahoituksen osalta tavoite edellyttää n. 190 miljoonan euron vuosittaisia lisäpanostuksia. Samalla tähdennettiin, että tutkimus- ja innovaatiotoiminta on se mekanismi, jonka kautta voidaan parantaa tuottavuutta ja luoda kestäväää kasvua. Alustuksissa korostettiin myös sitä, että tutkimus- ja kehittämisrahoituksen kehitys on Suomessa pitkälti tapahtunut siirtoina T&K-sektorin sisällä eikä kokonaisuuden kasvuna. Tärkeää onkin tarkastella tutkimus- ja kehittämismenoja kansallisesti kokonaisuutena suhteessa kiristyvään kansainväliseen kilpailuun ja johtaa kokonaisuutta kohti neljän prosentin tavoitteen saavuttamista.

Alustuksissa käsiteltiin myös Suomen Akatemian ja Business Finlandin valtuuksiin tulossa olevia leikkauksia. Suomen Akatemian osalta rahapelituottojen alenemisen vaikutus on myös hyvin merkittävä. Kestävän kasvun ohjelman todettiin tuovan lisärahoitusta T&K-toimintaan, mutta se on luonteeltaan määräaikaista. Alustusten jälkeen käydyssä keskustelussa tuotiin esiin mm. seuraavia näkökohtia:

- Eri politiikkasektoreilla on esimerkkejä siitä, että on voitu sitoutua yhteisesti pitkäjänteisesti konkreettisiin tavoitteisiin, esimerkiksi liikenteen ja ilmastopolitiikan alueilla. Myös T&K-politiikassa voidaan päästä samaan. Kun asiaa tarkastellaan, tärkeä kysymys on se, miten julkisella rahoituksella saadaan paras vipuvaikutus yksityiseen rahoitukseen nähden.
- Kansainvälisessä vertailussa Suomi poikkeaa monista maista siinä, että julkista panostusta ei käytetä niin vahvasti vivuttamaan yksityistä panostusta. Positiivista kehitystä on kuitenkin tapahtunut esimerkiksi veturiyrittäjärahoituksen kautta. Tärkeää on saada yhä enemmän vaikuttavuutta yksityiseen rahoitukseen.
- Tutkimus- ja kehittämisrahoituksessa kyse on samalla hyvinvointivaltion kivijalasta ja joko sen vahvistamisesta tai murentamisesta. Jos perusta päästetään murenemaan, sen korjaaminen myöhemmin on paljon vaikeampaa.
- Yliopistoissa huolenaiheena ovat myös leikkausten vaikutukset tutkijoiden työilmapiiriin sekä kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön.
- Neljän prosentin tavoitteeseen pyrittäessä on olennaista on huolehtia siitä, että julkiset investoinnit T&K-toimintaan käytetään kaikkein vaikuttavimmalla tavalla.
- Olennaista on yksityisten investointien vivuttaminen ja vaikuttavuuden maksimointi. Yritykset on saatava mukaan. Israel on tässä suhteessa mielenkiintoinen esimerkki: siellä T&K-rahoituksen osuus bruttokansantuotteesta on 5%, mutta julkista rahoitusta rahoituksesta on vain viidesosa. Tärkeää on siis kehittää sellainen innovaatioympäristö joka houkuttelee yksityisiä investointeja.

Käydyssä keskustelussa korostettiin vahvasti käynnistyvän parlamentaarisen työryhmän työn merkitystä.

4. Osaamisen merkitys Suomelle (liitteet 2 ja 3)

Aihetta käsiteltiin ensin tutkimustulosten kaupallistamisen rahoituksen näkökulmasta, jota esitteli pääjohtaja Kopola. Hän kertoi Business Finlandin Research to Business –rahoitusvälineestä, joka tarjoaa rahoitusta julkisille tutkimusorganisaatioille uuden tutkimuspohjaisen liiketoiminnan rakentamiseksi ja ideoiden kaupallistamiseksi. Rahoitusvälineen kautta rahoitetuista hankkeista noin 30 % synnyttää uuden start-up -yrityksen, ja nämä uudet yritykset houkuttelevat merkittäviä investointeja Suomeen. Tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän näkökulmasta on tärkeää saada koko ketju tutkimuksesta liiketoimintaan toimimaan saumattomasti.

Työvoiman osaamistasosta ja Suomen kestävästä kasvusta alusti kansliapäällikkö Lehikoinen. Esityksessä tarkasteltiin aiheeseen liittyviä linjauksia, toimenpiteitä ja nykytilannetta ja todettiin, että tulevaisuuden työelämä rakentuu vahvasti tutkimukseen perustuvan korkean osaamisen varaan. Samalla Suomi on jäänyt verrokkimaista jälkeen väestön koulutustason kehityksessä. Huomionarvoista myös on, että korkeimmin koulutettujen työpanos vaikuttaa myös uusien työpaikkojen syntymiseen. Suomen kannalta tärkeä huomio on se, että Suomessa tutkijankoulutettujen osuus yritysten T&K-henkilöstöstä on pienempi kuin monissa keskeisissä verrokkimaissa. Suomen 10 suurinta vientiyritystä työllistävät selvästi vähemmän tohtoreita missä tahansa tehtävissä kuin pohjoismaiset verrokki ja selvästi vähemmän myös maistereita kuin vaikka Tanska.

Korkeakoulutetusta työvoimasta on pulaa jo tällä hetkellä. Osaava työvoima on yrityksille tärkeä kilpailukykytekijä ja jatkossa on tärkeää huolehtia siitä, että osaavan työvoiman puute ei muodostu kasvun esteeksi.

Merkittiin alustukset ja käyty keskustelu tiedoksi.

5. Strategisen tutkimuksen neuvoston teema-aloitteen 2022 käsittely (liitteet 5 ja 6)

Strategisen tutkimuksen neuvoston puheenjohtaja, professori Kimmo Nuotio kertoi Strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) teema-aloitteesta vuodelle 2022 sekä sen valmisteluprosessista. Strategisen tutkimuksen neuvosto luovutti vuoden 2022 strategisen tutkimuksen teemoja koskevan aloitteen valtioneuvostolle 8.6.2022. STN esittää aloitteessaan kahta teemaa: ”Lapset ja nuoret – hyvinvoivat tulevaisuuden tekijät” ja ”Turvallisuus ja luottamus algoritmien aikakaudella”. Läpileikkaavaksi painopisteeksi esitetään: ”Yhdenvertaisuus”.

Käydyssä keskustelussa sekä valmistelua että esitettyjä teemoja pidettiin hyvinä. Keskustelun päätteeksi pääministeri totesi, että kommentteja teemoihin voi lähettää vielä kirjallisena kokouksen jälkeen.

6. Tiedoksi (liitteet 6-8)

Todettiin yliopistojen rehtorineuvosto Unifi:n ja yliopistosairaanhoidopiirien aloite tutkimuslainsäädäntöä käsittelevän toimielimen perustamisesta.

Todettiin tutkimus- ja innovaationeuvoston syksyn 2021 kokousajat: 22.9. klo 10-12 ja 17.11. klo 10-12.

7. Kokouksen päättäminen

Pääministeri kiitti osallistujia aktiivisesta ja hyvästä keskustelusta ja totesi, että asiakohtaan 3 palataan kun parlamentaarista ryhmästä saadaan ensimmäisiä tietoja. Neuvostolle saadaan varmasti aiheesta tuolloin laajempi raportointi. Pääministeri päätti kokouksen klo 11.45.

Liitteet:

Asiakohta 3, liite 1:	TKI-rahoituksen 4 % BKT-osuus-tavoitteen tilannekuva
Asiakohta 4, liite 2:	Tutkimustulosten kaupallistamisen rahoitus
Asiakohta 4, liite 3:	Työvoiman osaamistaso ja Suomen kestävä kasvu
Asiakohta 5, liite 4:	STN teema- ja painopistealoite –esitys
Asiakohta 5, liite 5:	Aloite valtioneuvostolle strategisen tutkimuksen teema-alueista ja painopisteestä vuodelle 2022
Asiakohta 6, liite 6:	Unifin saatekirje
Asiakohta 6, liite 7:	Aloite tutkimuslainsäädäntöä käsittelevän toimielimen perustamisesta

Asiakohhta 6, liite 8: Tutkimuslainsäädännön akuutit ongelmakohdat